Ar pascha wisuschehliga augsta Keisara wehleschanu.

Maksa ar peesuhtischanu par pasti:
Ar Peelikumu: par gadu 2 rbl. 75 kap.
bez Peelikuma: par gadu 2 „ — „
Ar Peelikumu: par ½ gadu 1 „ 40 „
bez Peelikuma: par ½ gadu 1 „ — „
Ar Peelikumu: par ¼ gadu — „ 90 „
bez Peelikuma: par ¼ gadu — „ 70 „

Maksa bez peesuhtischanas Rigâ:
Ar Peelikumu: par gadu 1 rbl. 75 kap.
bez Peelikuma: par gadu 1 „ — „
Ar Peelikumu: par ½ gadu — „ 90 „
bez Peelikuma: par ½ gadu — „ 55 „
Ar Peelikumu: par ¼ gadu — „ 50 „
bez Peelikuma: par ¼ gadu — „ 30 „

Mahjas Weesis.

Mahjas Weesis teek isdots sestdeenâm no plkst. 8 fahkot.

Maksa par sludinaschanu: par weenas slejas smalku rakstu (Petit)-rindu, jeb to weetu, ko tahda rinda eenem, maksa 8 kap.

Redakzija un ekspedizija Rigâ, Ernst Plates grahmatu- un bilschu-drukatawâ un burtu-leetuwê pee Petera basnizas.

35. gada-gahjums. — Mahjas Weesis isnahk weenreis pa nedeku.

№ 18. Sestdeen, 5. majâ. 1890.

Mahjas Weesi ar Peelikumu war pastellet un **sludinajumus** nodot **Rigâ, manâ drukatawâ un Latweeschu grahmatu pahrdotawâ pee Petera basnizas.** Bez tam Mahjas Weesi war wehl pastellet bez daudz peenemschanas weetâm Peterburgas un Jelgawas Ahrrigâ, wehl zitâs pilsehtâs, kâ: **Zehsis:** B. Peterson un Grahwel kgu pahrdotawâs; **Walkâ:** M. Rudolff un Paulin kgu grahmatu pahrdotawâs; **Walmeerâ:** E. G. Trey un dehla kgu grahm. pahrdotawâ; **Rujenê:** J. Alksne kga grahm. pahrdotawâ; **Laudonâ:** pee grahm. sehjeja Karl Grubsin kga; **Jaunjelgawâ:** A. Schwabe kga grahm. pahrdotawâ; **Jelgawâ:** Besthorn kga grahm. pahrdotawâ, Pils eelâ; H. Allman un Jaeger kgu grahm. pahrdotawâs; **Bauskâ:** Beckmann kga grahm. pahrdotawâ; **Kuldigâ:** Besthorn kga grahmatu pahrdotawâ; **Talsôs:** H. Tow kga grahmatu pahrdotawâ un bibliotekâ un Wolontschewski kga grahmatu pahrdotawâ. Tad wehl „Mahjas Weesi" war apstellet pee saweem zeen. draudzes mahzitajeem, skolotajeem un pagasta skribweeem, kurus mihli lubdsu, tahdas apstellechanas laipni peenemt.

Politikas pahrskats.

Wahzija. Berlinê, 14. (2.) majâ. Apspreeschot kara preekschlikumu reichstagâ, Moltke isteizâs, ka, lai gan zitas walstis meeru apgalwojot, tomehr esot nepeezeeschami wajadsigs, gahdat par sawu paschu droschibu. Jo labaks kara spehks buhschot un jo derigaks preeksch kara tas stahweschot gataws, jo wairak zitas walstis dsihschotees usturet meeru.

Italija. Mahdâs, ka Italeeschi ar Franzuscheem arweenu wairak sahk draudsetees, ko peerahda ari sekoschais atgadijums. Româ schinis deenâs swineja leelskus strehlneeku swehtkus, uz kureem eeradâs zitu walstju, to starpâ ari Frantschu strehlneeki. Pehdejo karogs tizis nostahdits ihpaschâ goda weetâ. Musika spehlejuse Frantschu walstshimnu. Frantschu strehlneeku preekschneeks turejis runu, kurâ Italeeschus un Frantschus nosauzis par brahleem, kas beeschi karojuschi pret kopigeem eenaidneekeem.

Franzija. Republikanu awises koti apmeerinatas par laipno usnehmumu, ar kahdu tikuschi sanemti Frantschu strehlneeki Italijas strehlneeku swehtkos.

— Wina Keisariska Augstiba Leelkneks Nikolajs wezakais isgahjuscho otrdeen apmeklejis republikas presidentu Karno uz pusstundu.

Austro-Ungarijas kara pulkos eewedischot pelekus mundeerus, lai saldatus tik ahtri newaretu saredset. Ari besduhmu pulwera eeweschanai nolemta sewischka suma.

Serbija. Ir ispanduschâs wehstis, ka karalis Milans ne-esot pee pilna prahta. Scho paschu atkahrto ari Wihnes awises.

Turzijas Kreewijas suhtnis Konstantinopolê, ihstens slepenpadomneeks Nelidows, kâ „Graschd." sino, pehdejâs deenâs atkal spehris solus, lai Turku waldiba samaksatu atlihdsinajumu par pehdejo karu, kuru Turzija wehl arweenu naw spehjuse atmaksat.

Seemel-Amerika. Nu-Jorkâ nodedsis ahrprahtigo un nabagu nams, pee kam dabujuschi galu kahdi 13 slimneeki.

Wehstules un sinojumi.

(„Mahjas Weesa" originalas korrespondenzijas.)

No Rausas pagasta. Scha gada „Mahjas Weesa" 2. numurâ tika rakstits par diweem pasuduscheem wihreem, kas tika saukti no Rausas pagasta 31. janwarî uz Trikati pee meerteesas. Tagad wini tika atrasti turpat Trikates eserâ, noslihkuschi. Kâ domajams, tad wini ir pa eseru eedami usgahjuschi uz kahdas alenga weetas un tur sawu galu dabujuschi. Noslihkuschee ir abi brahli, Janis un Karlis Gubati. Wini tika apglabati Smiltenes kapôs no saweem apbehdinateem pakalpalizejeem. Nelaimigos wiswairak apraud weza mahte un brahli.

Uhdra Peters.

No Wez-Peebalgas. Pee mums mahzita lopahrsta truhkums stipri sajuhtams, kadehl ari daschreis ar wisleelako gribu newaram, paschi nepraschi buhdami, nelaimes gadijumôs palihdset un saweem saslimuscheem lopineem draudoschas breesmas nowehrst un dsihwibu glahbt. Schahdos brihschos tad greeschâs pee kaut kahdeem kaktu daktereem, palihdsibu mekledami. St.... mahjâs dsihwo kahds wihrs, kas druszin sinaschanas lopu ahrsteschanâ eeguwis; schis palihds, newis pelnu dsihdams — kâ pa leelakai dalai tahdi wihri mehds darit, — bet aiz lihdszeetibas katram, kas pee wina palihdsibas luhds. Zik es sinu, lihds schim, kureem winsch palihdsejis, wehl neweenam naw lops postâ gahjis. S. P.

No Kaiwes (Skujenes draudzê). Agrakâ pagasta skribwera Weissmana weetâ tika peenemts lihdschinejais Wez-Peebalgas draudzes Leimanu pagasta skolotajs Peiseriks. — Pee schejeeneescheem tas eeradums — un tas pats gandrihs wisâ Skujenes draudzê, — gahjejeem pahrmainitees newis Jura deenâ, 23. aprilî, bet Jurga deenâ, 22. aprilî. Schogad nu Jura deena eekrita swehtdeenâ un mainischanâs notika jaw sestdeenâ, 21. aprilî. Zik ehrmigi nu bij tam, kam gahjejs no otra pagasta, kas wedams tik pirmdeenâ, 2 deenas wehlak, kas wehl buhtu pazeeschams. Bet kâ tad nu bij tur, kur mainischanâs notika 23. aprili? Wezee kalpi palika lihds minetai deenai pee wezâ saimneeka, bet jaunee jaw bij ja-eeweed 21. aprilî. Zaur schahdu buhschanu jaw daudzreis bijuschas jo leelas nepatikschanas un nekahrtibas. — Wezee un jaunee kalpi paleek diwas deenas kopâ, dzerdami un trokschnodami! — Schaî apkahrtnê peemiht kahda senlaiku eerascha, proti: pawasarî pirmo deenu, kad lopus laisch ganibâ, tad tahs deenas wakarâ mehds laistitees ar uhdeni jeb rumuletees. Saimneeze sagaida wispirmos ganus, tos kreetni noslaistina, teikdama, lai gani buhtu wisu wasaru jautri. Nu sahkâs ihstais trazis: gani kleegdami, brehkdami luhko dabut katrs sawu trauku. Saimneeze jaw pagahdajusi puslihds siltu uhdeni, lai apleetajeem nebuhtu to wakaru aukst. Lopus sadzen labi laikus mahjâ. Kad gani jaw kreetni nolehjuschees, tad pahrnak strahdneeki mahjâ, un nu nem ari tos preekschâ; daschreis wisi nolehjuschees gluschi slapji. Saimneeks pagahdajis uz rumulèm kahdus schnabjus, ko wakarinas ehdot nodzer, lihgsmi tehrsedami. Apgehrbuschees sausâs drehbês, wisi tad dodâs pee meera. S. P.

No Wez-Peebalgas. Jurga deena klaht, bet nedelu eepreeksch jaw daschi auglu koki rotajâs neskaitamôs seedu wisulôs; ari semenes jaw seed. No 26. lihds 29. aprilim puhta stiprs seemeku rihta wehjsch un laiks atmetâs aukstâs, tâ ka naktîs seme bija sasaluse, tomehr, kâ redzams, salna nebuhs skahdejuse ne auglu seedeem, ne zitam kam. — Naktî no 29. uz 30. aprili nodega schejeenes Lejas-Nehn grunteekeem Apinam un Endelam kuhtis lihds pat pamatam. Kuhtis bija gan katra sem sawa jumta, tomehr itin tuwu weena pee otras. Pirmajam kaimini isglahba tik kehwi lihds ar masu kumeku un 2 slauzamas gowis; ziti wisi kukaini krita ugunim par laupijumu. Pee kuhts atradâs ari klehts wihsigs peeleekamais kambars, kurâ Apinam atradâs wisa sehklas un baribas labiba, kâ ari drehbes, kas wiss sadega; palika tik tas, kas mugurâ! Turpretim Endela mantibu wisu paspehja isglahbt, jo no Apina kuhts bija sahzis degt. Sche mihlestibai daudz japalihds, jo zitadi smagi peemekletam gruhti zaurtikt. Ehkas bija apdroschinatas sawstarpejâ ugunsapdroschinaschanas beedribâ. S. P.

No Bauskas. Wiss jaw parahdâs pilnâ wasaras sparâ un daschs labs aun kahjas uz iseeschanu sakumôs. Kuram nu gan ar' nepatihk salâs plawas, seedoschee eewu un zerinu koki? Kaut gan muhsu pilsehtina naw leela, tad tomehr pehz eespehjas top par isglihtibu gahdats. Pagahjuscho swehtdeen, 29. aprilî bija klubas sahlê teatris. Wispirms nolasija prologu, kurâ norahdija, ka mums, Bauskeneekeem, jazenschâs mahksliu stiprinat un spehzinat, pee kam peemineja muhsu Augsto Keisaru, nodseedadami walsts himnu, kuru wajadseja atkahrtot, skaleem ura sauzeeneem. Beidzot ari nodseedaja: „Deews, swehti Latwiju!" Pehz tam israhdija trihs joku lugas: „Meegâ," „Sajukuschee wetschi" un „Mahjas atslehga." Eewehrojot, ka leelakâ daka eedzihwotaju naw Latweeschi, skatitaju bij eeradees deesgan prahws pulzinsch, tâ ka kluba sahle bija puslihds pilna. Spehlets tika, isnemot daschus sihkumus, apmeerinoschi. Ari ar Berezinska orkestri wareja buht meerâ. Pehz teatra bija balle. Newaru atstaht nepeeminejis, ka daudzi, lai gan klausâs sawâ mahtes walodâ teatri, tomehr sawstarpigi runâ wahzisku; waj tas teescham taisni klubâ buhtu wajadsigs, to nesinu?! S.

No Piltenes, Kurzemê. 23. aprilî mehs sagaidijam sawu jauneewehleto mahz. J. Schalm k., kursch agrak ispildija Landses mahzitaja paliga weetu, un kuru muhsu Latweeschu draudze koti kahroja. Laiks bija jauks un tapehz ari laudis papilnam sapulzejuschees, jaun-eewehleto mahzitaju godam sagaidit. Weeni goda wahrti bija pilsehtas widû zelti, otri netahl no telegrafa nama un treschee pee mahzitaja muischas wahrteem. Pulksten 2 pehz pusdeenas sagaidijam mahzitaju. J. Seewald kungs tureja apsweizinaschanas runu, par kuru mahzitajs pateizâs, un tureja runu, pee sirds ejoscheem wahrdeem, tâ ka no daudz azim asaras noriteja. Pehz tam J. Anderson kgs nolasija jauki saskandinatu dzeju. Tad skolotajs A. Neiman kgs uzluhdza mahzitaju, sanemt sahl' un maisi, ko Piltenes Latweeschu draudze bija pasneegusi. Wehlam labu laimi un preezigu nahkotni muhsu Piltenes jaunam mahzitajam, J. Schalm kungam, sawâ darba laukâ! Kutz. Janis.

Wehl no Piltenes. 18. aprilî pee mums bija lopu un sirgu tirgus, kas schini gadâ tika pirmo reis eezelts. Laiks bija jauks un tirdzineeku bija pa pilnam eeraduschees; ari lopu bija laba daka sawesti. Tirdzneeziba weizâs brangi. Wehlejam labu sekmi muhsu jauneezeltam tirgum!

Kutz. Janis.

Feletons.

Edisons un wina fonografs.

Fonografu zeen. „Mahjas Weesa" lasitaji deesgan jaw pasihs, jo par to wairak reisas rakstits. Tamdehl, domaju, wini nekaunosees, ja sche wehl kahdas rindinas par to rakstu.

Kâ jaw isgahjuschas nedelas numurâ bija usrahdits, tad schinis deenâs Ridzineekeem bija isdewigs brihdis, scho brihnuma maschinu pascheem sawâm azim un ausim apbrihnot. Un ko brihnitees ari ir gan! Waj kahds jel agraki wareja eedomatees, ka buhs eespehjams, zilweka walodu ar maschini pakalrunat. Un tomehr tas nu ir skaidra pateesiba! Par to brihnâs wisa apgaismota pasaule!

Un kas gan ir tas augsti mahzitais profesors, kas schahdu brihnuma maschini isgudrojis? Schis tagad wisâ pasaulê isslawetais wihrs ir senak bijis weenkahrschs awischu isnesatajs, nabaga sehns! No ta ari isskaidrosees, ka winsch naw apmeklejis nekahdas augstas skolas, kur buhtu sawu gudribu smehlees! Weenigi sawam nerimstoscham dzineekam pehz sinibâm, sawai apbrihnojamai uzzihtibai winsch pateizâs par sawu tagadejo slawu! Tahdu wihru war gan jo dubulti zeenit un godat! Tomehr naw nemaz wajadzigs, winu wehl welti zildinat un slawet: wina darbi, wina isgudrojumi winu paschu slawê un apbrihno. Ja kahdam no zeen. lasitajeem bija atgadijums, wina fonografu (skanu rakstitaju) dzirdet un redzet, — waj winsch netika no brihnumeem pahrnemts, waj winsch gribot negribot nesajuta zeenibu pret to wihru, kas to isgudrojis?!

Fonografs jaw wairak nekâ preeksch desmit gadeem ir isgudrots. Scho rindinu rakstitajam laimejâs to drihz pehz tam dzirdet. Biju tamdehl koti sinkahrigs, scho isgudrojumu atkal pehz wairak nekâ desmit gadeem redzet un dzirdet. Pateesi biju pahrsteigts no wiseem teem pahrlabojumeem, ko pa to laiku nepeekuhstoschais Edisons bija isdarijis pee schahs maschinas. Salihdzinot tagadejo ar paschu pirmo maschinu, starpiba ir kâ deenai pret nakti!

Kaut gan zeen. lasitaji pasihst fonografu jaw no agrakeem aprakstteem tiklab „Mahj. Weesî", kâ ari „Widzemes Laika grahmatâ", tomehr te wehl mehginaschu par ta eetaisi kahdus wahrdus teikt.

Fonografs ir dibinats gandrihs uz teem pascheem pamateem, kâ zilweka auss. Zeen. lasitajeem sinams, ka katra skana sazel gaisa wilnus, jo augstaka skana, jo wairak wilnojumu, gaisa satrihzinajumu. Muhsu ausis nu atrodâs plahna ahdina, ko sauz par bungu ahdinu. Schi ir tik juteliga, ka pat lehnakee gaisa wilni to war satrizinat. Katra skana, katrs runats wahrds sazel gaisa wilnus, kas tahlak wilnodami satrizina bungu ahdinu ausî. Ahdina trihzedama atkal aiskaz sinamos dzirdes nerwus, zaur ko mums eespehjams, dzirdet. Ka tas pateesibâ tâ ir, to mehs redzam pee pakurleem. Wineem schi ahdina ir kaut kahdi maitajusees, ta neteek peeteekoschâ mehrâ no skanu wilneem satrihzinata un tamdehl tahdam zilwekam naw eespehjams lehni runatus wahrdus waj skanas sadzirdet. Ja gribam, lai tahds zilweks muhsu wahrdus sadzirdetu, tad mehs peeleekam muti gluschi klaht pee auss un runajam, jeb daschreis pat kleedzam ausî eekschâ. Ja, kadehl? Tadehl, ka tad skanu wilni ar waru satrizina ausu bungu ahdinu, zaur ko pakurlais muhsu wahrdus sadzird. Pee wehl pakurlakeem zilwekeem isleeto pat tâ sauzamo klausischanâs truhbu. Pakurlais zilweks eebahsch truhbas teewo galu ausî, kamehr runatajs otrâ, resnâ galâ, spehzigi runâ eekschâ. Sche skanu wilni ar wehl jo leelaku sparu satrizina bungu ahdinu un dzirdes nerwus.

Fonografâ, luhk, ir eetaisita tahda pat mahkfliga auss. Ir eelikts koti smalks stikls, kas no masakâs gaisa wilnoschanâs trihz. Schinî brihnum plahnâ stiklâ eestiprinata tik smalka adatina, ka to knapi wakejâm azim war saredzet. Ja nu tagad dzeed, spehle jeb runâ, tad skanu wilni satrizina smalko, brihnumu plano stiklu, tapat kâ muhsu ausu bungu ahdinu. Smalzinâ adatina, saprotams, trihz lihds un eespeesch sinamu skaitu sihmju kahdâ waska zilindrî, kas aplikts ap kahdu welbomi. Zik brihnum weegli stikls satrizinajams, to peerahda tas, ka smalzinâ adatina paspehj weenas sekundas laikâ taisit kahdus 100,000 eedobumus! Lai schi pate adatina, kuru waretu nosaukt par „skanu rakstamo spalwu", paspehtu „usrakstit" to wahrdu „h a l o!" tad tai ir jataisa kahdas 1500 sihmes waska zilindrî!

Schis waska zilindris spehle koti swarigu lomu pee wisa isgudrojuma. Senak, paschâ pirmâ laikâ, isleetoja staniolu, kurâ tahs daschadâs skanu sihmes tika eespeestas. Bet tas israhdijâs par nepeeteekoschu. Staniolâ no adatinas eespeestâs sihmes drihz maitajâs un ari wispahri sihmes ne-isnahza deesgan gaischas. Edisons, ne-apnikuschi gudrodams un prahtodams, tikai pehdejâ laikâ ir isgudrojis sawadu weelu, no kuras pagatawo masus zilindrus; schos usmauz uz fonografa welbomja, kur tad smalkâ adatina, welbomim skruhwweidigi rinkî greeschotees, eespeesch tahs daschadâs skanu sihmes tik smalki, kâ to labaki newar wehletees! No kahdam weelam schis zilindris pastahw, tas paleek Edisona pascha noslehpums. Ar kimijas palihdzibu ir gan isdibinats, ka tas pa leelakai dalai sastahw no waskeem un stearina, bet kas tur wehl par weelam peejauktas klaht, tas naw spehts isdibinat.

Schos waska zilindros eespeestâs sihmes ilgi jo ilgi usglabajâs. Eespeestos wahrdus war daudzreisas atkahrtot, tee tomehr nemaitajâs.

„Ja, mehs tagad gan sinam, kâ sinamâs skanu sihmes teek zilindrî eespeestas, bet kâ tad dabujam atkal schihs paschas skanas dzirdet?" warbuht daschs no zeen. lasitajeem jautâs. Luhk, tas noteek tâ:

Kâ jaw minets, welbomis greeschâs skruhwweidigi apkahrt un tâ adatina uz zilindra wis-apkahrt skanu sihmes eespeesch. Kad tas notizis,

Iſ Walſts galwas pilſehtas.

Peterburgâ, 1. majâ. I. muiſchneeku ſemes bankas premiju aiſnehmuma iſlofejumâ krita leelakee winneſti uſ ſchahdeem numureem:

200,000 rbl. ſer. 6,307 Nr. 17.
75,000 „ „ 9,845 Nr. 39.
40,000 „ „ 8,678 Nr. 20.
25,000 „ „ 7,721 Nr. 18.

3 winneſti pa 10,000 rbl. uſ: ſer. 4,795 Nr. 30; ſer. 7,495 Nr. 28; ſer. 11,746 Nr. 29.

5 winneſti pa 8000 rbl. uſ: ſer. 47 Nr. 25; ſer. 944 Nr. 48; ſer. 3,708 Nr. 48; ſer. 4,750 Nr. 14; ſer. 7,426 Nr. 44.

8 winneſti pa 5000 rbl. uſ: ſer. 3,703 Nr. 24; ſer. 4,193 Nr. 20; ſer. 6,137 Nr. 49; ſer. 7,568 Nr. 39; ſer. 10,436 Nr. 27; ſer. 10,765 Nr. 50; ſer. 10,876 Nr. 8; ſer. 10,964 Nr. 49.

20 winneſti pa 1000 rbl. uſ: ſer. 327 Nr. 27; ſer. 868 Nr. 38; ſer. 1,205 Nr. 13; ſer. 1,346 Nr. 37; ſer. 4069 Nr. 32; ſer. 4,314 Nr. 38; ſer. 5,396 Nr. 5; ſer. 4,510 Nr. 49; ſer. 4,657 Nr. 10; ſer. 5,893 Nr. 29; ſer. 6,179 Nr. 6; ſer. 6,909 Nr. 20; ſer. 7,215 Nr. 35; ſer. 7,305 Nr. 17; ſer. 9,976 Nr. 31: ſer. 10,055 Nr. 41; ſer. 11,077 Nr. 29; ſer. 11,245 Nr. 22; ſer. 13,273 Nr. 10; ſer. 14,744 Nr. 24.

Peterburgâ, 30. aprilî. 25. majâ wiſôs Kreewijas dſelſszelôs eewedis jaunu tarifu preekſch moderneezibas raſchojumeem; traukus, eewehrojot ſinamus noſazijumus, wedis par welti atpakal.

No Peterburgas. Waldibas aprindâs apſpreeſch jautajumu, ka buhtu ja-iſlaiſch noſazijumi, ka wiſàm kugneezibas beedribàm uſ ſaweem twaikoneem jatura wiſadi ahrſtu lihdſekli preekſch palihdſibas ſneegſchanas brauzejeem.

Peterburgâ grib dibinat ſeeweeſchu ekſpreſu jeb kalpotaju arteli.

Kreewijas tirdſneezibas un ruhpneezibas weizinataju beedriba nodomajuſe peenahkoſchâ weetâ eeſneegt luhgumu par ſtrahdneeku apdroſchinaſchanas dibinaſchanu pret nelaimes atgadijumeem.

Redekas pahrſkats par notikumeem Baltijâ.

Widſemes muiſchneeku kreditbeedriba „Gub. Awiſê“ iſſino, ka winas ſapulzê ſchagada martâ nolemts:

I. Uſ ſemneeku ſemes gabaleem, kuri zaur ſemes laboſchanàm pahrſneegušchi 80 dahlderu leelumu, dabut naudu aiſnemtees par pilnu dahldera wehrtibu.

II. Muiſchas, kuru parads zaur maſinaſchanu waj wiſpahrigi nepahrſneedſ 50 rbl. par dahlderi — ſemneeku mahjas, kuru parads zaur maſinaſchanu waj wiſpahrigi nepahrſneedſ 56 rbl. 25 kap. par dahlderi, obligatoriſki naw peeſpeeſtas, apdroſchinat ehkas pret uguni.

III. Lai maſgruntneeki ſakrahjuſchos maſinaſchanas kapitalu waretu dabut iſleetoſchanâ, wineem atlauts ſawus wezos kihlu ſihmju paradus pahrwehrſt jaunôs kihlu ſihmju paradôs, bet tikai ſem ſchahdeem noſazijumeem:

a) ka ſakrahjees maſinaſchanas kapitals newar buht maſaks par 25 % no parada, un ka tam beſ ta wajaga buht 300 rbl. ſaſneegſcham; bet kad tas ſaſneedſis 600 rbl., tad pahrwehrſchana war notikt, prozentu ſkaitu ne-eewehrojot;

b) ka tà leetoſchanâ dabutà naudas ſuma ja-iſleeto weenigi zitu paradu deldeſchanai, ja pret tahdeem gruntsgabals buhtu eekihlats.

Pretſchu glabaſchanas ihre Rigas-Dinaburgas dſelſszela ſtazijà. Ar zelu miniſtrijas atlauju, lihdſ Rigas-Dinaburgas dſelſszela Rigâ eſoſchas ſtazijas pahrbuhwes beigſchanai, nolemts tahs prezes, kuras nahk pa Pleſkawas, Rigas-Jelgawas un Rigas-Tukuma dſelſszeleem, 48 ſtundu weetâ, tikai 12 ſtundas glabat par welti, un lihdſ ar to ari glabaſchanas makſu pazelt otrtik augſtu. Schis noſazijums 1890. g. 2. majâ ſpehkâ nahzis.

Par kugneezibu „Lib. Ztga“ eeſpeeduſe ſchahdu eeſuhtijumu: Tà ka buru kugi arweenu wairak ſahk maſinatees, tad jaunekleem, kam preeks uſ kugneezibu, arweenu gruhtaki iſglihtotees par juhrneekeem. Pat jaunekli iſ koti labàm gimenèm grib dotees uſ juhru, lai tur iſglihtotos par praktiſkeem matroſcheem un wehlak waretu palikt par ſtuhrmaneem waj kapteineem, jeb ari dotees uſ kara kugeem. Tee maſ buru kugu, kahdi mums ir, peeder pa leelalai daļai Latweeſchu redereem, kuri pee kugu kauſchu peenemſchanas arweenu preekſchroku dod paſchu kaudim. Turpretim uſ kahda twaikona eeſahzejs nekad newar iſglihtotees par kreetnu kugneeku, tadehl ka eeſahzejam tur jaſpodrina tikai laternes, jaberſch grihda un jadara ziti tahdi weenkahrſchi, paraſti darbi. Lai iſbehgtu tahdai nebuhſchanai, tad buhtu koti derigi, ka katrâ leelakâ oſtas pilſehtâ turetu ſawu ſkolas buru kugi, kur buhtu padarami wiſadi kugneeku darbi. Sewiſchki Leepajâ ar winas gandrihſ weenumehr walejo oſtu ſchahds kugis preekſch ſchejeenes kugneezibas ſkolas mahzekleem, kuri ſewiſchki ſeemàm ſche mahzàs, buhtu par leelu ſwehtibu. Danijâ, Holandê un Anglijâ jaw ſen eeweſti ſchahdi ſkolu kugi. Jauneklus, kas trihs gadus uſ ſcheem kugeem nokalpojuſchi, atlaiſch par pilnigeem matroſcheem, kuri weetu war dabut waj nu uſ tirdſneezibas waj kara kugeem. Schahdus ſkolu kugus uſtur wiſpahri zaur labprahtigàm dahwanàm. Pee mums teeſcham ari atraſtos jaunekli, kas waſarâ uſnemtos patihkamus juhras zelojumus uſ ſchahda kuga, lai waj nu zaur to ſawu weſelibu koptu waj ari iſglihtotos par turpmakeem kugneekeem. Schee makſatu honoraru, ar ko labai daļai waretu ſegt kugu iſdoſchanas. Kronis warbuht preekſch tam atdotu kahdus ſawus pahrakos wezakos kugus, waj nu gluſchi par welti, waj ari tikai pret maſu atmakſu. Pilnigi ſtipram kugim gan wajadſetu buht, jo tam buhtu jabraukà pa Baltijas un Wahzu juhràm. Warbuht par 5000 rbl. tahdu kugi waretu nopirkt.

No Maſ-Salazas „B.“ raksta: Kad Puhpolu ſeſtdeenâ muhſu wezàs baſnizas torni ſahka noplehſt un, ſimteem kauſchu apakſchâ gaidot, nolaida winas gaili ar bumbu, tad wiſi zerejàm pehdejâ atraſt kahdas wezas atminas no draudſes ſenlaikeem, jo no mahzitaja G. Bergmana peeſihmejumeem no 1785. gada un kauſchu ſtahſtiſchanas bij ſinams, ka „bumbâ“ eelikti noraksti par lihdſſchinigo baſnizinu un winas zehlejeem, tapat ari kaſtite ar tahdu paſchu ſaturu eſot eemuhreta pee baſnizas „gala-durwim“. Bet bumbu atdarot, tajâ atradàm tikai kahdu reekſchauju gruſchu ar kahdeem praula gabalineem, no ka domajams, ka tur weenumehr buhs kaut kas bijis laikam koka kaſtitê . . . Tapat wezajo ſtuhra akmeni pee „gala-durwim“, deenwidus puſê, atraduſchi, winâ wairak ne-uſgahjam, kà koti neezigu, kahdu 6 zollu garu un laba pirkſta reſnumâ praſta ſtikla eeſilganu pudeliti („glahſiti“) ar waſkeem ſabahſtu kaklinu, bet atkal — tukſchu, ar tikai druſziņ melneem pihſchleem eekſchâ, bet lihdſâs 1 ſudraba naudas gabalu ar karala Kahrla V. wahrda ſihmi un wirsrakſtu „Carolus imperator Hispaniae rex 1552. Non (?) juvat mihi virtus contra hostes“, kas buhtu pa latwiſki: „Mana droſchiba ween man nepalihdſès pret eenaidneekeem“, — widû iſzaurumotu ar (buhwes gada ſkaitli) 1784. — Jaunàs baſnizas fundamentu pagahjuſchâs nedelâs rokot, tika iſrakti neſkaitami mironu kauli, kuri atradàs kruſtu ſchkehrſu — pa leelakai daļai tikai 3, 4 pehdas — maſ ween 5, 6 pehdas dſiļu. Protams, ka „mehra laikôs“ (1710. g.), winâs nelaimes, behdu un iſſamiſeſchanu deenâs, lihkus eeruſchinaja kur un kà iſnahza. Schos kaulus — to ſtarpâ ap 60 maſu un leelu galwas kauſu, noguldinajàm atkal par jaunu ſewiſchkâ bedrê — baſnizas ſehtas deenwidôs . . . Lai gan ſche jaw no 1773. gada beiguſchi mironus apglabat, tad tomehr, winu truhdus tagad no mahlainàs ſemes iſzelot, bij manama wehl it ſtipra truhdu ſmaka. Ari daudſ naudas gabalus, kapara un ſudraba, daſchada wezuma, atrada baſnizas ſeemeļa puſê — „fliktajo mironu“ nodalâ, bet koti maſ deenwidôs, pee tà ſauktajeem „godigeem“ mironeem. (Japeemin, ka 200 gadus atpakal ſche tikuſe eetureta ſchahda paglabaſchanas kahrtiba, jeb „mironu teeſa“, kas dſihwes deenâs labi uſweduſchees, tikuſchi deenwidôs, bet dſehraji un ziti palaidni baſnizas ſeemeļa puſê aprakti.) Wezajo altara kori, ſewiſchki wina ſeenas pahrmeklejot, atrada abâs puſês altarim 3 pehdas augſtus un 1½ pehdas platus muhra eedobjumus maſu ſkapiſchu weidâ, kuri tika atſihti par Katoku baſnizas leetu resp. ſwehtàs eljes uſglabatawàm. No ſchahdas weenas atrodàs muhrî dſiļſch dobjums (ala) ſpeltes weidâ — uſ ſeemeļa puſi. Deewkalpoſchanu tagad notur atlikuſchajâs baſnizas rihta gala telpâs, kuru leelums — 65 kw.-aſu, paliks pee nahkoſchàs jaunàs baſnizas peebuhwes. Pagahjuſcho ſeſtdeen tika kahdas wezlaikôs bijuſchas „patronata durwis“ altara kora deenwidus kaktâ (kuras neſinamu laiku ſtahwejuſchas aiſmuhretas), atkal no jauna eetaiſitas un par turpmakà jehrkambara durwim — tahs buhs atwehrtas nu wiſeem.

No Odeſas. Zik manigi blehſchi prot rihkotees, to peerahda ſekoſchais atgadijums. Pa eelu eet kahds Schihds. Te winam aiſſteidſàs preekſchâ glihti gehrbees kungs un pazeļ pee kahjàm naudas maku. Drihſ eerodàs wehl otrs, kas teiz, ka nauda jadalot uſ puſèm. Tuhlit peeſteidſàs wehl kahds kungs, kas ſchehlojàs, ka ſawu naudas maku paſaudejis un ka tas atrodotees pee Schihda. Schihds iſwelk ſawu naudas maku un to rahda ſweſchajam kungam. Kungs panem Schihda naudas maku, ſkaita naudu, eeleek to atpakal makâ un atdod Schihdam, atwainodamees, ka eſot pahrſkatijees. Pehz tam katrs aiſeet ſawu zelu. Wehlak Schihds welk ſawu naudas maku iſ kabatas un atrod, ka tas gluſchi tukſchs. Manigais blehdis, naudu ſkaitidams, to bija nemanot eebahſis ſawâ kabatâ.

Iſ Rigas.

Sinibu komiſija ſawâ laikâ eeſneedſa luhgumu Peterburgas Keiſariſkai arkeologiſkai Komiſijai, R. L. B. Sinibu Komiſijas monetu krahjumam atwehlet daſchas naudas no krahjuma, kuru 1884. gadâ atrada Widſemê, Wilandes aprinkî, Krona Waſtſemuiſchas Suraja mahjâs. 27. aprilî Sinibu Komiſijas ſehdê ſinoja, ka tagad Keiſariſkà arkeologiſkà Komiſija lihdſ ar rakſtu peeſuhtijuſe 10 ſudraba monetas. Scho ſtarpâ atrodàs 5 Sweedru naudas no Erika laikeem. Pehz Guſtafa Waſas nahwes 1560. g. nahza uſ trona wina wezakais dehls Erikis, kurſch ar muiſchneezibu tadehl ſanihdàs, ka apprezeja kahda ſemneeka meitu. Erika brahli Janis un Karlis 1569. g. winu tad nogahſa no trona un 8 gadus wehlak winſch tika nogiſtets. Tahlak preekſchneeks ſinoja, ka rakſtus eeſuhtijuſchi: K. Ports — tautas dſeeſmas iſ Madleenes apgabala, un Joſtinu Dahws Rigâ — tautas dſeeſmas. — Pehdigi gribetum minet kahdu wahrdu zeen. eeſuhtitajeem. Daſchreiſ Sinibu Komiſijai peenahk ſuhtijums lihdſ ar wehſtuli, kurâ komiſijai luhdſ atbildet, waj tahdas leetas, kà eeſuhtitàs, derigas un waj deretu ari turpmak tahdas peeſuhtit. Daſchreiſ peepraſitajs pat ne adreſi naw uſdewis. Sinibu Komiſijai wiſi eeſuhtijumi mihli, un ja ari daſchreiſ kahda leeta wairak ekſemplarôs atrodàs muſejâ, tad tomehr leetas ne-eet paſuſchanâ, bet teek uſglabatas. (B. W.)

Par uſ ſehkla uſſkrehjuſcho kugu „Trimpus“ rakſta „Rev. Beob.“ ſchitâ: Pee Kolku raga uſ ſehkla guk wehl arweenu Rigas kugneezibas beedribas „Auſtras“ kugis „Trimpus“, kurſch no Rigas nahkdams pagahjuſcha gada nowembra mehneſî ſche uſſkrehja uſ ſehkla. Kugis ir gluſchi jauns un ſtiprs, no oſola kokeem taiſits. Bet laikam gan nebuhs eeſpehjams to iſzelt iſ grimuma, tadehl ka tas ee-urbees 8 pehdas dſiļi ſmiltîs. Balki, ar kureem tas bija peelahdets, atronàs kuga telpâs, maſti ſtahw wehl tapat klaht, tikai buru eetaiſes nonemtas.

Par „Rigas ſelta klubu“ no Rigas rakſta „Warſchawas Kurjeram“, ka ſchejeenes polizijai pehdigi laimejees nokert tà ſauktà „Rigas ſelta kluba“ wadonus. Wiſs klubs paſtahwejis no trijàm perſonàm. Kluba galwa bijis Julijs Garklaws; winam par paligeem koti ſkaiſtà Koroline Paipe un kahds Leonhards Tſchimbuli. Julijs Garklaws pats eſot Widſemneeks, no Walmeeras aprinka. Pehdejais ar wiltoteem papireem zelojis apkahrt, iſdodamees par Rigas leelàs ſemkopibas maſchinu fabrikas „Ruſalkas“ beedri, un apkahrtzelodams ſtahſtijis, ka winſch preekſch ſchahs fabrikas meklejot agenturas un raugot dibinat maſchinu noliktawas. Bet pateeſibâ winſch mehginajis tik uſdabut lehttizigus lautinus, lai wineem pahrdotu miſina ſkaidas ſelta ſkaidu weetâ. Ij apkihlateem papireem redſams, ka Garklaws ſtahwejis „weikala“ ſakarâ ar wiſàm Eiropas ſemèm, ja pat ar Ameriku. Garklaws beſ tam jaw ſenak bijis noteeſats daudſkahrtigu blehdibu uſ apmeſchanos Olonezas gubernâ, bet winſch no tureenes iſbehdſis.

Deenas pawehle Rigas pilſehtas polizijai. Pehz Schampetra muiſcha dſihwojoſchàs Marijas Kruwewer luhguma uſdodu eezirknu priſtawu kungeem, uſmeklet kopſch 22. aprilî paſuduſcho, pee Slokenbekes pagaſta peerakſtito Anſi Kruwewer un wina adreſi 5 deenu laikâ nodot manâ kanzlejâ. — Pehz Gertrudes eelâ Nr. 3 dſihwojoſchàs Annas Rabtſchikows luhguma ir uſdots eezirknu priſtaweem, uſmeklet winas paſuduſcho wihru reſerwas weterinarfeldſcheru Aleksandru Rabtſchikowu, un pehz Daugawas kraſta eelâ Nr. 10 dſihwojoſchàs Auguſtes Schukardt luhgumu, uſmeklet winas paſuduſcho wihru, pee Rigas zunftoklada peerakſtito Kahrli Auguſtu Schukardtu.

---

tad uſ to weetu, kur kahdas runas jeb dſeeſmas ſkanu ſihmes adatina ſahka eeſpeeſt, uſleek zitu kahdu eetaiſi, proti brihnum ſihzinu bumbinu, kuru ar ne-apbrunotàm azim knapi war ſaredſet. Schi bumbina nu tek pa tahm ſleedèm, kas no adatinas eeſpeeſtas. Bumbina, pa teem daſchadeem, no adatinas eeſpeeſteem eedobumeem uſ preekſchu ſlidedama, ſatrizina atkal kahdu koti plahnu plahtiti, zaur ko iſzelàs uſ mata tahdas pat ſkanas, kahdas fonografam tika eerunatas. No ta iſſkaidrojàs, ka fonografam eeſpehjams wiſas paſaules walodas uſ mata pakalrunat.

Bet fonografs naw tikai preekſch apbrihnoſchanas ween, tam ir tapat kà gandrihſ wiſeem Ediſona iſgudrojumeem praktiſka wehrtiba. Tà Ediſons ir taiſijis ar Meksikas waldibu nolihgumu, pehz kura pirmejais apſolàs tureenes paſtes waldèm 50 gadus ilgi dot ſawus fonografus un waſku zilindrus pret ſinamu atlihdſinajumu leetoſchanâ.

Kaut gan netizami, tomehr pateeſiba, ka Meksikaneeſchi prot brihnum maſ rakſtit. Te nu wini, kà ihſti Amerikaneeſchi, ſina tuhlit praktiſki iſlihdſetees. Proti, katrâ paſtes waldê atrodàs fonografs lihdſ ar wajadſigo ſkaitu waſka zilindru. Ja nu kahds weikalneeks, draugs, tehws, brahlis, bruhtgans, radineeks u. t. t. gribetu uſ kahdu attahlaku weetu laiſt ſinu, bet rakſtit neprot, tad winſch no-eet itin weenkahrſchi paſtes waldê, aiſmakſa tur ſinamo makſu un eerunà pats mutes wahrdeem to, ko winſch ſawam weikala draugam jeb zitai perſonai grib teikt. Paſtes waldei uſdod adreſi, kur ſinamà perſona atrodàs un ta leeta beigta! Winſch eet meerigi ſawâs mahjâs. Paſtes walde tagad nonem no welbomja waſku zilindri, uſ kura runa eeſpeeſta, un aiſſuhta to tai paſtes waldei, kuru fonograma uſdewejs teizis. Kad zilindris tur nonahzis, tad paſtes walde laiſch ſinamai perſonai ſinu, ka preekſch winas atnahkuſe fonograma (fonografa ſina). Sinamà perſona tagad no-eet uſ paſtes waldi. Pehdejà atſuhtito zilindri mauz uſ welbomja, laiſch fonografu watâ un nu ſchi perſona klauſàs, ko ſuhtitajs ſaka jeb wehlàs! Ja ar pirmo reiſi ſaturu neſapraſtu, tad fonografam leek wehl reiſ to preekſchâ ſazit.

Zik ſmalki fonografs wiſu pakaldara: runà, dſeed, ſwilpo u. t. t., to wareja katrs pats iſgahjuſcho nedeļ ſawàm paſcha auſim dſirdet. Preekſchneſumâ dabujam dſirdet ſlawenus dſeedatajus un muſikus, kuri bija fonografâ kahdu dſeeſminu eedſeedajuſchi jeb eeſpehlejuſchi. Pat weſelu muſikas kori no 32 wihreem dabujam dſirdet! War gan eedomatees, zik apbrihnojami ahtri un zikdauds ſkanu ſihmju naw adatinai weenâ paſchâ azumirkli jataiſa, uſrakſtot uſ zilindra weſelu 32 wihru muſikas inſtrumentu ſkanu ſihmes!! Scho milſumu ſihmju eedomaſimees wehl jo wairak, ja eewehroſim, kà jaw mineju, ka preekſch „halo!“ ſkanàm ween adatinai wajaga 1500 ſkanu ſihmes zilindri eeſpeeſt! Un tomehr, zik ihſs ſchis wahrds iſleekàs, ja to iſrunajam! Tapat kà mehs daram pee pakurla zilweka, kad winam eeleek truhbu auſîs, lai nekas no ſkanu wilneem ne-eet paſuſchanâ, lai tee jo ſtipraki bungu ahdinu trizinatu, tapat tas teek eewehrots ari pee fonografa. Ari ſche runajot jeb dſeedot uſleek wirs ſmalzinàs ſtikla plehwites papira trekteri, lai tà ſkanu wilni ſpehzigaki ſatrizinatu plehwiti un ſem tahs atrodoſchà adatina wajadſigàs ſkanu ſihmes ſtipraki eeſpeeſtu waſku zilindrî. Ja peem. grib eefonografet weſelu muſikas kori, tad ir taiſits ſewiſchki leels trekters, koti platu galu. Scha milſigà trektera galâ tad nu noſtahjàs wiſi muſiki un wiſi greeſch ſawu inſtrumentu galus taiſni pret trektera widu, lai ſkanu wilni ſatrizinatu ſpehzigaki ſtikla plehwiti.

Lai klauſitaji fonografâ eerunatos jeb eedſeedatos wahrdus waj muſiku labaki ſadſirdetu, tad uſmauz atkal trekteri uſ tahs eetaiſes, no kuras eerunatàs ſkanas nahk ahrâ. Klauſitaju pahrnem daſchreiſ it ſawada ſchaubiſchanàs, dſirdot tik ſkaidri un ſkani dſeedam, runajam jeb ſpehlejam kahdu gabalu. Mums gribot negribot uſmahzàs tahdas juhtas, it kà kahds zilweks to wiſu neſtu preekſchâ, bet newis neeka maſchinite, kas naw nebuht leelaka par ſchujamas maſchines kaſtiti!

Beigâs gribu wehl peeminet, ka maſchines welbomis teek ſkruhweidigi greeſts rinki zaur elektrizitates ſpehku, beſ kahda troksčna. Pee pirmajàs maſchinas welbomi greeſa ar roku, zaur ko eerunatee wahrdi ne-iſnahza weenadi, jo ar roku naw nekad eeſpehjams, welbomi weenlihdſigi rinki greeſt, nekà tas ir pee tagadejà pahrlabojuma.

Lihdſ ſchim mehs fonografu paſihſtam pa leelakai daļai tikai wahrda pehz, bet zerams, ar laiku tas ari pee mums nahks arweenu wairak praktiſkâ leetoſchanâ. Zeen. laſitaji paſchi warès eedomatees, kur un kahdejadi to wiſur newaretu praktiſkâ dſihwê iſleetot! Jt kà tagad mehs newareſim eedomatees, kà waretu ſchajôs laikôs iſtikt beſ dſelſszeleem, beſ twaikoneem, telegrafeem un zitàm maſchinàm, tapat tas ar laiku notiks ar fonografu!

Naw ilgi atpakal, ka mums bija wehl kà brihnums, ka pa drahti war juhdſèm tahlu ſarunatees un redſi, naw nezik gadu pagahjuſchi, ka telefons jaw teek koti labàm ſekmèm iſleetots gandrihſ katrâ leelakâ pilſehtâ! Tagad, kur tas palizis par nepeezeeſchamu wajadſibu, leelpilſehtu weikalneekeem buhs gruhti eedomatees, kà waretu beſ telefona iſtikt. Maſ minutès winam, ſawâ iſtabâ ſehſchot, ir eeſpehjams pat no wiſattahlakàm pilſehtas malàm wajadſigàs ſinas dabut un ſarunatees, kamehr ſenak winſch daſchreiſ weſelâ deenâ to ne-eeſpehtu!

Te nu redſam, ka gudribas deewe neſkatàs nebuht uſ augſtu dſimumu, jeb uſ bagatibu; wina ſew luteklſchus iſraugàs ne reti gluſchi ſtarp ſemajàm kahrtàm, kà to redſam pee Ediſona. Weenkahrſchais puikina tagad ſpehlê pirmo lomu wiſâ paſaulê, katrs winu apbrihno, tamdehl ka wina iſgudrojumi pateeſi to pelna!

A—cets.

Sahdsibas. Gertrudes eelâ Nr. 7 Konstanzija Koszialkowska pasinojai polizijai, ka 26. apr. no galda winas dsihwokli nosagta selta aproze, 40 rbl. wehrtibâ, pee ka wina isskaidroja, ka diwi winas dsihwokli bijuschi sehni stahw aisdomâ. Tomehr schee par wainigeem ne-atsinàs. — Naktî us 27. aprili Alekfandra eelâ Nr. 107 Petrim Filipam gulot nosagts sudraba kabatas pulksteni, ap 24 rbl. wehrtibâ. Apsagtais tura sawu lihdseedsihwotaju par wainigu.

Laupischana. Dsirnawu eelâ Nr. 58 dsihwojoschais Janis Snots pasinoja polizijai, ka 24. aprila wakarâ kahds no wina pasihstameem, ar winam nepasihstamu diwu personu peepalihdsibu, winam Gertrudes eelâ, pee nama Nr. 26 wahrteem ar waru atnehmis pulksteni un maku ar 7 rubleem, pehz ka schee zilweki aisbehguschi.

Nelaimes notikums. Peterburgas Ahrrigas 3. eezirknî atrodoschàs Bronikowska sahgdsirnawâs 28. aprilî strahdneekam Silwestram Woitkewitscham, malku un dehlus sasahgejot, tika nogreesti trihs pirksti. Ewainotais aiswests us slimnizu.

Paschnahwibas mehginajums. „Ztg. f. St. u. L." raksta, ka pagahjuschu zeturtdeen kahda dahma gribejuse nonahwetees, islehkdama pa kahdu pee „sw. Gara konwenta" peederiga nama otra stahwa logu semê us nebrugetu trotuaru. Par brihnumeem ta nokritusê semê gluschi wesela. Eemesls us scho paschnahwibas mehginajumu bijuschas nepazeeschami leelas nerwu sahpes un wispahrigs nerwu satrihzinajums, ko ta mantojuse, ispildidama skolotajas amatu. Nelaimigà nosuhtita us Rotenbergas eestahdi.

Peepeschi nahwes atgadijumi. Gorodowojs Nr. 85 Terbatas un Stabu eelas stuhrî 27. aprilî pazehla no trotuara kahdu slimigâ stahwoklî atrodoschos zilweku, kursch sauzàs par Peteri Baumani. Us slimnizu nowests, tas drihs pehz tam nomira. — Jelgawas eedsihwotajs Mosus Michailows 26. aprilî peepeschi saslima leelâ Maskawas eelâ sem Nr. 102 atrodoschâ trakteerî un, us glahbschanas eestahdi aisgahdats, drihs pehz tam nomira. — 52 gadus wezais semneeks Mikelis Mikelsons 28. aprilî strahdajot Sofijas eelâ Nr. 7 nama sehtâ, zaur apkrihtoschu akas koka stabu tika stipri eewainots, ka pehz kahdàm stundàm nomira. — 30. aprilî pulksten 6 rihtâ, Sadownikowa eelâ Nr. 27 nama sehtâ atrada Jelgawas pilsona Alekfandra Goluchina lihki, kursch jaw ilgaku laiku ar plauschu diloni bij slimojis. Lihkis nodots usschkehrschanas kambarî preeksch ismekleschanas.

Paschnahwiba. Matisa eelâ sem Nr. 9 atrodoschâ nabagu namâ eeweetotais 59 gadus wezais, ar uhdensslimibu sasirguschais Ansis Sarinsch 26. aprila wakarâ no treschàs etaschas loga isskrita pagalmâ un tuhlin nomira. Lihkis nodots usschkehrschanai un ismekleschanai.

(R. P. P. A.)

Telu audsinaschana.

Semkopiba newar usplaukt bes lopkopibas. Tà weena kà otra nepeezeeschamas muhsu wispahrigàs labklahjibas nodibinaschanâ. Lopkopiba ir eenesiga, kopjot tikai labus lopus. Pee labeem lopeem waram tikt, isredsot labus telus un winus pareisi un kahrtigi kopjot, barojot un audsinot. Ne daschâ laidrî jaw blaun un lehkà jautri un tihkami teli, bet ne wiss, kas azim tihk ir labs un noderigs. Lai nepeemahnitumees ahrigà telu isskata, runasim kahdu wahrdinu par labeem un derigeem teleem un winu audsinaschanu.

Tikai peenigu gowu teli jatur audsinaschanai. Audsejamà tela mahtei wajaga buht: 1) zaur un zaur weselai un weseligai; no neweseligàm mahtèm war rastees wairak waj masak neweseligi teli; wini manto neweselibas dihglus sawâ kermenî, kuri waj nu agrak waj wehlak war attihstitees pilnigâ slimibâ; 2) winai wajaga raschot daudz un laba jeb treknu peena, jo kà katra zita ihpaschiba tà ari schi pahreet no wezakeem us behrneem; 3) meesas weideem jeb formàm wajaga buht pilnigàm un patihkamàm un radischanas organeem bez kahdàm wainàm; 4) wajaga buht pirmpeenèm; 5) wajaga buht lehnigàm un meerigàm, bet ne dusmigàm un draiskuligàm; 6) wajaga apeetees alaschin pawasarôs: martâ, aprilî waj majâ; jo janwara, februara un marta mehneschôs radusches teli audsinaschanai wisnoderigaki; 7) wajaga dausitees tikai weenu reisi gadâ, jo gowis, kas dausàs wairak reises, dod mas peena un tas pats ir leess. Telu audsinaschana war buht diwejada: kaujot pascham telam sihst pee gows un — dsirdot winu no rokas.

Telus pee gowim sihdinot t. i. katru pee sawas mahtes, ja-eewehro diwejada kahrtiba: atstahjot winu pastahwigi pee gows un — peelaischot tikai sinamàs reisês. Leetojot pehdejo kahrtibu telsch jasihda no pascha sahkuma 4—5 reises peenâ, wehlaki tikai 3 reises. Schi kahrtiba gan gruhtaki isdarama, tomehr ir eeteizamaka tadehl, ka telsch eeradinàs kahrtigaki un tikai sinamâ laika brihdî ehst, kas loti noder wina pareisai attihstischanai. Ari gowei ir labaki, kad telsch nesmulejàs ap winu pastahwigi; wina ar to teek issargata no peena organu sakaisuma, sadseedserejumeem, no kam zelàs jo weegli daschadas zitas kaites un pat peena aistruhkschana. Pastahwigi ap gowi sihschladams telsch, ne-issihsch tesmenî sareetejuscho peenu nekad wisu. Bet ja nu telu atstahj pastahwigi pee gows, tad winu, masakais trihs reises deenâ, wajaga isslaukt, lai no tela sihschlaschanas sareetejuschais peens nesakaisetu tesmeni un zitus peena organus. — Telu sihst peelaischot tikai sinamàs reises ari noder gowi isslaukt kad telsch pasihdis, jo mass un jauns telsch gan retumis issihdihs wisu peenu no peenigas gows tesmena. Raugotees us to, ka telu war sihdit pee gows tikai 4—6 nedelas un ka pehz tam winsch jasahk dsirdit no rokas, ir alaschin eeteizamaki, jaw no pascha sahkuma telu dsirdit no rokas. No sihschanas telu atradinat un dserschanai peeradinat naw wis ikreises weegli. Ne daschu reisi, pee wisàm puhlèm, telsch sahk panihkt un slimot, jo dsiras kwantitate newar buht peemehriga un pilnigi samehrâ ar peena kwantitati, kahdu telsch issihsch no gows.

Kaut gan masu telu dsirdischana no rokas ir apgruhtinoscha un prasa daschu brihdi daudz laika un puhlina, tomehr winas labumi atlihdsina to wisu. Labumi ir schee: 1) telam war pasneegt weenadâ un kahrtigâ laikâ un daudzumâ baribu, regulejot zaur to wina ehdelibu un attihstischanos; 2) zaur to tela weselibas stahwoklis un organu stiprums ir nodroschinataki; 3) peens aistaupàs, jo sihschot telsch patehrè wairak peena un turklaht sewim par kaiti; 4) Gows teek issargata no peena organu sadseedsereschanas un no tam zeloschàs peena aistruhkschanas; 5) telsch ir alaschin meerigaks un tas winam weenigi par labu; 6) telsch ir weeglaki atradinams peenam un peeradinams dsirai un sausai baribai, bez ka winam zeltos kahda kaite; 7) Gows ir alaschin weseligaka kahrtigi slauzot, nekà sihschot. — Pate dsirdinaschana ir weenkahrscha. Dserschanai jadod dabiski silts peens, t. i. kà slaukts. Tàpat ari dsirai wajaga buht tikpat siltai t. i. 25—30 gr. R. Lai telsch peeradinatos dsert, tad no pascha sahkuma jadod winam pirksts preeksch sihschanas. Pirmàs 14—20 deenas, — pirmàs 4—6 deenas netrukstoschi — telam jadod weenigi mahtes peens. Pehz nedelam trim war dot ari maisitu un zitu gowu peenu, bet wislabaki tikai jaunpeenu. Dsirdischanas laiks un reises naw nosakamas; jadsirda alasch weenadâ laika brihdî un weenadâ daudzumâ. Labi ir, kad telus dsirda alasch tajàs reisês, kad gowis teek slauktas; tad peens ir teleem wisweseligaks; winsch ir dabiskâ siltumâ. Tà pee gowu slaukschanas, kà pee telu dsirdischanas loti ja-eewehro tihriba un no lopeem mihkotee kopeji.

Pirmàs 3—4 nedelas telam jadod weenigi peens, wehlak war dot dsiru. Sahkumâ telam jadod schahdi isgatawota dsira: janem apmehram tik daudz uhdens, zik telsch peena dsehris; scham uhdenam wahrotees japeemet 1—2 saujas meeschu waj ausu miltu (pehdejee ir labaki) un pehz tam wehl jawahra ap 5 minutes ilgi. Kad wirums atdsisis us 23—25 gr. R., tad winam japeelej $^1/_4$—$^1/_2$ stops nokrehjumota (nokraistita) un ap 12 stundàm nostahwejuschàs peena; kreetni samaistu winu war dot telam. Wehl eeteizamaka ir schahdi isgatawota dsira: wahroscham uhdenam japeelej swaigs peens un seena sula, us 2 stopi uhdens $^1/_4$ stopa peena un $^1/_4$ stopa seena sulas. Schahdâ kahrtâ telsch dabu katru deenu — trihs reises dsirdot — 6 stopi uhdens, $^3/_4$ stopa swaiga peena un $^2/_4$ stopa seena sulas. Seena sulas peeleeschana japawairo tahdâ mehrâ, ka pehz 14 deenàm telsch dabu katru deenu $1^1/_2$ stopa seena sulas us trim reisèm. Uhdeni to teesu war atraut. Pehz 14 deenàm swaigà peena weetâ war leetot nokraistitu peenu, bet seena sulas peeleeschana alaschin japawairo tà, ka pehz 8 nedelàm telsch dabu katru deenu us trim reisèm $2^1/_2$—3 stopu sulas. Pehz scha laika peena kwantitate japamasina un seena sulas kwantitate samehrigi japawairo jeb japaleelina, pee kam telam jadod labs seens tik daudz, zik winsch ehd. — Schweizê dsirda telus tà, ka wini dabu pirmàs 3 nedelas 95 mehrus peena un 60 mehrus seena sulas, otràs 3 nedelas turpretim $7^1/_2$ mehrus peena, 95 mehrus seena sulas un 20 mahrzinas laba seena, wehlakàs 2 nedelas — 43 mehrus seena sulas un 90 mahrzinas seena un pehz tam 6 nedelas no weetas 400 mahrzinas laba seena un uhdens zik dsex. — Seena sula teleem loti noderiga. Ar 100 mehreem peena un minetàm dalàm seena sulas war usturet tikpat brangus un weseligus telus, kà ar 620 mehreem peena bez seena sulas.

Seena sulu isgatawo schita: us katras mahrzinas seena ja-uslej $1^3/_4$ stopa wahroscha uhdens un trauku labi zeeti nosedsot jatauj isdsist 28 lihdz 25 gr. R. jeb lihdz tik ko slaukta peena dabiskam siltumam. Pirmâ laikâ seena sula nedrihkst buht stipraka, wehlaki — kad telsch winu apradis un jaw 6—8 nedelas wezs — sula war buht ir stipraka, t. i. us 2 mahrzinàm seena jalej $1^3/_4$ ja pat $1^1/_2$ stopa wahroscha uhdens. Gluschi swaiga seena sula wisnoderigaka; par 2 deenàm wezaka wina wairs neder un war buht kaitiga.

Ruhpiga kopschana un wajadsigà bariba wisleelakà swara it sewischki pirmejâ gadâ, kad attihstàs tela kauli. Baribas truhzibu telsch nedrihkst sajust; tàpat telu nedrihkst ari pahrbarot. Noderigaki ir masak labas baribas, nekà wairak sliktas baribas. Ko tagad misij, tas wehlaki ir gadeem naw pahrlabojams. Tà dsira kà bariba telam japasneedz kahrtigi: weenâ un tai paschâ laika brihdî un alaschin masâs porzijâs, lai winsch ar ihstu apetiti wisu apehstu. Ari pee dsiras un baribas mainischanas ja-eewehro kahrtiba; tikai masu pamasam japahreet no peena us dsiru, no weenas baribas us otru, lai tela eekschas un gremoschanas organi nesabojatos, lai nerastos kahdas kaites, nesamaitatu tela weselibu un ne-apturetu wina kahrtigo attihstischanos.

Telsch, kas ap 100 mahrzinàm smags, jabaro pehz schahdas ikdeenischkas kahrtibas:

1.	ned.	12	mahrz.	swaiga	peena,					
2.	„	16	„	„	„					
3.	„	20	„	„	„					
4.	„	22	„	„	„					
5.—7.	„	22	„	„	„	$^1/_2$ m. ausu miltu un $^1/_2$ m. seena.				
8.	„	24	„	„	„	$^1/_2$ „ „	„ „	$^1/_2$ „	„	
9.	„	20	„	„	„	1 „ „	„ „	1 „	„	
10.	„	16	„	„	„	2 „ „	„ „	3 „	„	
11.	„	12	„	„	„	2 „ „	„ „	6 „	„	
12.	„	8	„	„	„	2 „ „	„ „	10 „	„	
13.	„	4	„	„	„	3 „ „	„ „	10 „	„	

Ar 9. nedelu sahkot peenam japeelej uhdens un ar 13. nedelu sahkot peens pawisam jaatraun. Ar 4. nedelu teli jaw sahk ehst sausu baribu; jo agraki wini to dara, jo labaki. Saprotams, ka sausai baribai wajaga buht labai, spehzigai. Suhrenes telu sausâ baribâ ir teleem par labu.

Teli, kas teek sihditi, ja-atschkir pehz 4, wiswehlaki pehz 6 nedelàm. Telsch tad ja-eeweeto labi tahlu no mahtes, lai ne katris nebuhtu ilgi nemeerigi zaur sawu blauschanu un oschnaschanu. Lai telsch nesaudetu sawas meesas swaru un gows peena daudzumu, tad weens kà otrs schajâ gadijumâ labi jabaro, ja-apkopj un ja-usmana. Aisgaldâs teli jasaleek pehz wezumeem, lai baroschana buhtu weeglaki un kahrtigaki un ari bez misekleem isdarama. No sausas baribas us satu baribu japahreet loti pamasam un usmanigi un alaschin ekfeldS ar labu seenu. Pirmejâ gadâ telam noder tikai sausa, bet ne sala bariba.

Ari sakmu bariba teleem naw eeteizama, bet ja to baro, tad weenigi seena-, salmu-, pelawu- u. z. sausas baribas plehjumôs jeb sutinajumôs.

Diwus gadus wezam telam war dot pilnigu un wezu lopu baribu.

Teleem nepeezeeschama silta kuhts un sausa gulweeta. Seemâ kuhts nedrihkst buht salta un wasarâ ne karsts. Pahrak gaischa waj tumscha kuhts ari naw laba. Mehreniba ir wislabaka. Kuhtî jatur tihrs un nesasmazis gaiss. Telu aisgaldàm newajaga buht leelàm, lai teli lehkdami un skraididami nesakaitetos tà eekschkigi kà ahrigi. Telus ari nedrihkst turet pee kalkotàm seenàm: kalkôs ir salpetera dakas, kuras teli eelaisa un dabu daschadas eekschkigas kaites. Loti noder telus 2—3 reises nedelâ eeberset ar jehlkuhlu, tihribai un swihschanai par labu.

Tautonis.

Sihkumi.

— Kahdâ namâ Wilnâ atejas weetas bedrê atrada 16 jaunpeedsimuschu behrninu lihkischus. Polizijai ruhpigi pakal meklejot, tika kahdas 6 seeweetes apzeetinatas, starp tahm ari weena wezmahte. Lihkischus usschkehrschot atrada, ka behrni wehl dsihwi buhdami atejas weetas bedrê eesweesti. Dsird, ka wehl wairak jaunpeedsimuschu behrninu lihkischi ari zitâs weetâs tikuschi atrasti.

— Kahds Ню-Jorkas elektriskas apgaismoschanas sabeedribas aptalpotajs, kamehr winsch kahdu maitajuschos drahti nokopa, no nejauschi peeduhrâs pee weselàs drahts un dabuja loti smagus eewainojumus no elektristàs straumes.

— Kainsdorfâ pee Zwikawas kahda kalnrazeja seewa noslihzinaja sawu diwus gadus wezo behrninu weschas toweri, tad wina pakehra sawu 6 gadus wezo meitinu un ar to eelehza dihki, kur abas noslihka. Naw wehl issinats, kas nelaimigo mahti bija speedis, schahdu issamischanas darbu pajrahdat.

— Par kahdu jozigu kontrbandes weikalu pastahsta awise „Tägl. Rundschau" no Bukarestes schahdu atgadijumu: Pee robeschu muitnizas nesen kahdu deenu muitas eerehdni aptureja lihku ratus. Tiklab kutschers, kà ari lihka pawadoni bija par to loti sapiktoti un pretojàs tam, ka muitas eerehdni gribeja lihka ratus pahrmetlet. Bet eerehdnis tomehr nelahwàs attureties, sahrku neattaisijis un tani atrada mirona weetâ — traukus, pilditus ar spirtu! Sehrojoschos „lihka" pawadonus, saprotams, tuhlit apzeetinaja.

— „Kad wadsis pilns, tad tas luhst!" Scho wahrdu pateesibu nupat, 24. aprili, peedsihwoja kahds pahrdroschs stipreneeks, Toks wahrdâ. Proti winsch sakehra no 935 mahrz. smaga leelgabala schautu lodi. Sawu tsweizibu un leelo spehku winsch bija wairakàs pilsehtàs israhdijis un wisur brihnumus sazehlis, kamehr beidzot krita sawai pahrdroschibai par upuri. Proti, winsch leelgabalâ bija eelizis pahrak leelu lahdinu, tas sprahga un us weetas winu nonahweja.

— Katasakwâ, Pensilwanijâ, iszehlàs uguns kahdâ sihda fabrikâ, pee kam tika 4 personas us weetas nonahwetas un 35 smagi eewainotas, tà ka jaschaubàs, waj buhs dsihwotaji. Pa degschanas laiku sprahga witriola trauks un zitas skahbes, kas ehku tuhlit ispostija un muhri sadrupa.

— Wahzijâ schinis deenàs atrasts behrna lihkits, kuru pahrmeklejot israhdijees, ka behrnam, dsihwam peedsimstot, zitkuschas eelaustas kruhtis un galwas kaulu eesists un tad masinà lihkits nomests zuhkàm preekschâ. Wainigo mekle.

— Berlinê, Fridrika eelâ, kahdu rihtu atrada gultâ miruschu kahdu aktrisi. Domaja, ka wina buhs nogiftejusees, kamdehl to usschkehrda. Bet ko gan ahrsti atrada? Wini atrada, ka aktrise dabujuse galu zaur — pahrleeku schnoreschanos! Schis atgadijums lai buhtu par beedinaschanu daschai labai muhsu seltenitei!

— Baltimorê, Amerikâ, plosijusees breesmiga wehtra ar krusu, kas nodarijuse milsigu skahdi. Skahdeem 20,000 nameem wisas logu ruhtis isdausitas.

— Pruhsijas tautas weetneekeem eesuhtits preekschlikums, pehz kura katrs behrns buhtu peespeests skolu apmeklet no pabeigtà 6. lihdz 14. dsihwes gadam. Wezakeem buhtu ja-atbild par nokaweto laiku, tapat ari darba deweji, kuri mahzibas stundu laikâ dod darbu tahdeem behrneem, kuri peespeesti, skolu apmeklet, teek apdraudeti ar zeetuma sodu lihdz 14 deenàm.

— 10. majâ sch. g. noteek isstahde Amsterdamas pilsehtâ, kahda otra gan wehl nebuhs bijuse. Proti, tureenes „kaku-klubs" isrihko kaku isstahdi! Isstahdei buhschot 33 klases, starp tahm sewischka preeksch silpelekeem kakeem, preeksch balteem ar pelekàm azim, preeksch balteem ar sarkanàm azim, preeksch melneem kakeem, milschu runtscheem, masajeem runtscheem u. t. t. Par godalgu peespreedejeem buhschot trihs Holandeeschu swehru dahrsu direktori. — Ja, us kahdàm domàm zilweks nenahk!

— Italeets Dschiowanni Sutschi nesen Londonâ laimigi pabeidsa sawu 40 deenu garo gawenu laiku. Proti, wisâ schini laikâ winsch satturejàs no jeb kahdeem ehdeeneem. Kad bija beidsis gawet, tad tuhkstoschu skatitaju preekschâ eebaudija pirmo karoti buljona, pehz kam winam tika peespraustS pee kruhtim selta medals. Pa wisu gawena laiku winsch bija palizis weeglaks wairak kà par 34 mahrz., bet to teesu atkal us deribàm winnejis ap 20,000 rbl. muhsu naudâ rehkinot, ko winsch, wahrda pilnâ pateesibâ, bija no sawas meesas noknapinajis.

Atbildes.

Dr. Kr. — Mi. Suhtijumu sanehmam, bet to newaram isleetot.
A. P. P. — K. Luhdsam, wehstulê mineto rakstu mums eesuhtit; agraki par to newaram neko spreest.
P—rim. — Br. Sinojumam naw nekahda swara.
Al. Tr. — S. Turpmak isleetosim. Red.

Is muhsu weesigàs sadsihwes.

„Rigas Latw. Beedriba."

Swehtdeen, 6. majâ, pulksten 8 wakarâ: Osolin ka atwadischanàs benefize. Israhdis lugu „Luise Miller".

„Jonatana beedriba"

taî paschâ deenâ, pulksten 5 pehz pusdeenas: dahrsa atklahschana.

„Pahrdaugawas Latw. labdar. beedriba"

taî paschâ deenâ, isrihko sakumu swehtkus Mangalu muischas jaunajâ parkâ.

„Rigas Latw. amatn. palihdz. beedriba"

taî paschâ deenâ isrihko Tornakalnâ Kleina parkâ sakumu swehtkus ar kora un stihgu orkestra musiku, dseedaschanu un deju pee elektriskas apgaismoschanas. Pulksten 7 wakarâ buhs turpat wasaras teatra ehkâ latwiska teatra israhde, pee kuras peedalisees ari Adolfs Alunans. Israhdis lugu „Seschi masi bundseneeki".

„Katrindambja pal. beedriba".

Taî paschâ deenâ isbrauks salumôs us Ahdaschu Remeikeem.

„Pawasara beedriba."

Taî paschâ deenâ, pulksten 4 pehz pusdeenas: dahrsa atklahschanas balle.

„Nordeku muischas ugunsdsehseji."

Taî paschâ deenâ isrihko balli salumôs.

Deewa-kalposchana Rigas basnizàs.

Swehtdeenâ, 6. majâ 1890. g. Jahna basnizâ w.-m. Bernewitz pulksten 9 preeksch pusdeenas, mahz. Paukschens plkst. 2 pehz pusdeenas. Gertrudes basnizâ mahz. A. Walters pulksten $^1/_2$10 preeksch pusdeenas. Jesus basnizâ mahz. Bergmanns pulksten 2 pehz pusd. Mahrtina basnizâ pulksten 9 preeksch pusdeenas. Trihsweenibas basnizâ pulksten 9 preeksch pusdeenas. Pahwila basnizâ mahz. C. Walters pulksten $^1/_2$9 preeksch pusd.

Debesbraukschanas deenâ, zeturideen, 10. majâ Jahna basnizâ w.-m. Weyrichs pulksten 9 preeksch pusdeenas, w.-m. Bernewitz pulksten 2 pehz pusdeenas. Gertrudes basnizâ mahz. A. Walters pulksten $^1/_2$2 pehz pusdeenas. Jesus basnizâ mahz. Bergmanns pulksten $^1/_2$10 preeksch pusdeenas. Mahrtina basnizâ mahz. Paukschens p. 5 pehz pusdeenas. Trihsweenibas basnizâ pulksten 9 preeksch pusdeenas. Pahwila basnizâ mahz. C. Walters pulksten $^1/_2$9 preeksch pusdeenas.

Tirgus sinas.

Rigâ, 4. majâ 1890. g.

Kweeschi: Kreewu, pehz labuma, 100—105 kap. pudâ Kursemes, 126 mahrz. 94—95 kap. pudâ pahrdeweji.

Rudsi: Kreewu, 120 mahrz. 75 kap. pudâ pirzeji, Kursemes neschahwetee 120 mahrz., 73 kap. pudâ pirzeji, Kursemes schahwetee 120 mahrz., 74 kap. pudâ.

Meeschi: diwkanschu, 110 lihdz 111 mahrz., 75 kap. pudâ, seschkanschu schahwetee, 100 mahrz., 72—73 kap. pudâ.

Ausas: Kursemes labàs 80 lihdz 85 kap. pudâ. Kursemes weenkahrschàs 78 kap. pudâ, Kreewu labàs no 81 lihdz 88 kap. pudâ, Kreewu, zaurmehra labuma 78 kap. pudâ.

Linsehklas: weenkahrschàs 120—122 kap. pudâ, stepju sehklas 137 kap. pudâ.

Kanepu sehklas: schahwetas 109 kap. pudâ pahrdeweji, neschahwetas 98 kap. pudâ.

Kweeschu klijas: rupjàs 53 kap. pudâ smalkàs 50 kap. pudâ

Linu zenas.

Rigâ, 4. majâ 1890.

Makfaja par Pernawas	hofsdreibantu	. . . .	35	rbl.	birkawâ.
„ „ „	dreibantu	. . . . .	$28^1/_2$	„	„
„ „ „	brahki	. . . . .	22	„	„
„ „ zins kronu		. . . . .	36	„	„
„ „ superior „		. . . . .	31	„	„
„ „ pik „		. . . . .	26	„	„
„ „ brahki		. . . . .	23	„	„

Jaunakàs finas.

Widsemes ahrstu beedribas 2. sapulze schogad buhs Zehsis no 27. lihds 29. augustam.

Baltijas gubernàs, kà „R. W." sino, justizministrija nodomajuse eetaisit pahrmahzibas koloniju preeksch masgadejeem noseedsneekeem.

Labibas stahwoklis Widsemê un Kursemê, tapat ari Polijâ un Kreewijas deenwidreetumâ, pehz offiziela issinojuma no Peterburgas, bijis loti labs, zitur gandrihs wisur labs.

Baltijas domenu walde dara sinamu, ka ir isnomajamas pee Jelgawas Bimana krona plawas 28. majâ pee Jelgawas pilsehtas polizijas waldes; pee Aisputes semes gabals us 12 gadeem 16. majâ un 9 plawas, kas peedereja Tukuma bijuschàs wirspilsteesas sekretara-ministeriala widmei, 17. majâ pee weetejàm polizijas waldèm, un pee Rigas-Spilwas plawas, pee domenu waldes, 30. majâ. Nomas nosazijumus un tuwakas sinas par min. plawàm war dabut pee domenu waldes Rigâ un pee eestahdèm, kur torgus noturès.

Peemineklis Luzawa salâ. „R. W." sino, ka eekschleetu ministrija apstiprinajuse jauno peeminekla projektu us Luzawa salas, ko grib zelt par peeminu kaujâ us schahs salas pret Sweedreem krituscheem 400 kareiweem.

Iehkaba basnizâ par wirsmahzitaju isredsets Girgensohns is Walmeeras, wirsmahzitaja Holsta weetâ, kas no scha amata atstahsees.

E. Wiegnera kgs, muhsu zentigais dseedaschanas mahkslas peekopejs un weizinatajs, nodomajis 15. majâ isrihkot Rigâ leelu musikas un dseesmu konzertu, pee kura nems dalibu wisi schejeenes dseedataji.

Atwadischanàs benefize. Lihds ar scho sesonu no muhsu teatra schkiràs ari Osolin kungs. Teatra komisija, eewehrodama wina nopelnus us Latweeschu teatra skatuwes, nowehlejuse winam scho swehtdeen, 6. majâ, atwadischanàs benefizi, kurâ israhdis Schillera jauko lugu „Luisa Miller" us ko daram zeen. teatra draugus usmanigus.

Salumu swehtki. Riht, 6. majâ, Rig. Latw. Amatn. pal. beedr. isrihko Tornakalnâ, Kleina parkâ, salumu swehtkus, saweenotus ar teatra israhdi turpat Kleina parka wasaras teatrî. Pee israhdes kà weesis peedalàs ari senakais Rigas Latw. teatra wadons, Adofs Allunan kgs. Israhdis Allunana jauno lugu „Seschi masi bundseneeki."

Daschi Rigas ahrsti, kà „R. W." sino, nodomajuschi dibinat akziju beedribu, lai preeksch ahrprahtigeem dibinatu ehrtu slimnizu, jo ari Widsemes ahrstu sapulze atsinuse tahdu slimnizu wajadsibu Baltijas gubernâs.

Us Rigas-Pleskawas dsesszela no schahs swehtdeenas, 6. majâ, sahkot, nahks jauns braukschanas plans spehkâ. No Rigas brauzeeni isees pehz weetejà laika pulkst. 8 rihtâ un 10, 15 m. wakarâ; Rigâ brauzeeni atnahks plkst. 8, 39 m. rihtâ un 11, 15 m. wak. Us Terbatu warès braukt tikai ar schejeenes rihta brauzeenu; tapat ari no Terbatas sche peenahks brauzeji tikai ar wakara brauzeenu.

Wehrmana dahrsa mineral-uhdenu eestahdi atklahja scho otrdeen, 1. majâ.

Rosenbacha peldetawu jaw atwehra scho otrdeen.

Terbatâ us profesora Kerbera usmudinajumu dibinajàs seeweeschu labdariga beedriba, kura nodomajuse eerihkot lauschu kehki, lai masturigeem apgahdatu lehtus un labus ehdeenus. Ehdeens strahdneekeem maksaschot tik 5 kap.

Zehsu-Walkas meerteesneschu eezirkni atkauts Hugo v. Klot kgm usnemtees zitu prahwu wadischanu.

Walkas aprinka I. eezirkna semneeku wirsteesa no 27. marta sahkot no Trikates pahrzelta us Smilteni.

Us Kursemes gubernu schogad Peterburgas uniwersitates dabaspehtneeku beedriba suhtis Straminska kgu, lai ispehtitu kustonus, kuri usturàs schejeenes upês un esarôs.

Kreewu walodas kursus preeksch skolotajeem Kursemes lejas semê schogad notureschot Dundagâ un Aisputê.

Jelgawas apgabalteesas presidents v. Klugens, kà „R. W." dsirdejis, aisbrauzis us Peterburgu, kur winsch dabujot zitu amatu.

Jelgawas palihdsibas beedriba sawâ kahrtigâ generalsapulzê nospreeduse ari schogad 30. augustâ swinet Augsta Kunga un Keisara wahrda deenu un isrihkot Latweeschu tautas swehtkus ar konzertu Schirkenhesera dahrsâ un pehz tam balli Zehra sahlê.

Leepaja. Pehdejais pehrkona negaiss padarijis daschu nelaimi. Tà sibens eespehris pee Grobinas meschu nodakas peederigâ Preedenu meschsarga lopu kuhtî un to gluschi nopostijis. Ari daschi lopi sadeguschi.

Wironijas juhrmalâ scho pawasar bijuse loti bagata kilo rengu sweja, tà ka no schahm siwtinàm pahrdotas tuhkstots par 11 kap.

Winu Keisariskàs Majestates, kà „Wald. Wehst." lasam, 25. aprilî Wisschehligi peenehmuschas audienzâ: Kursemes gubernatoru, kambarkungu Sipjaginu, un Tomskas gubernatoru, kambarkungu v. Tobiesenu.

Plaujas zeribas wisâ Eiropas Kreewijâ lihds schim esot loti labas.

Starptautists sahtibas draugu kongress schowasar sanahks Norwegijas galwas pilsehtâ Kristianijâ. Kongress wehlotees sawahkt sinas par sahtibas darbeem wisâ pasaulê.

Rowo-Aleksandrijas lauksaimneezibas instituta weetâ, kà „Graschd." sino, dibinaschot widejas praktiskas lauksaimneezibas skolas.

Warschawâ influenza atkal sahkuse parahditees. Slimiba schoreis esot daudz stipraka, nekà seemâ, jo slimneeki beeschaki mirstot. Warschawas apkahrtnê schi sehrga peemetusees ari daudseem sirgeem.

Smolenskâ schoruden isrihkoschot linkopibas isstahdi.

Schitomiras gubernâ kahds semneeks, sawu lauku ardams, atradis mahla podu, pilnu ar wezu naudu. Leekotees esot wezo Romeeschu nauda.

Telegrami
is Seemeļu telegrafa-agenturas.

Peterburgâ, 2. majâ. Awises atgahdina schihs deenas simts gadu jubilejas deenu, par peeminu juhras kaujai, kas notika pee Reweles un kurâ Kreewu flote sem Tschitschagowa wadibas sakahwa trihskahrt leelaku Sweedru floti. — Sw. Sinods nolehma, Jenisejas jeparkijâ pawairot basnizas un luhgschanas namus, kà ari isglihtot leelaku skaitu misionaru, kuri deewkalposchanu waretu noturet tureenes eedsihwotaju walodâ. — Melnkalnes knasu sagaida Peterburgâ maja mehnescha beigâs. — Kà „Now. Wr." sino, esot eekustinats jautajums, armiju un flotu weenkahrschu saldatu uswalkus likt pagatawot ziwilzeetuma darbnizâs. Pehz ta pascha awota eekschleetu ministerijâ esot eezelta sewischka komisija, kurai japahrspreesch jautajums par augstaku isglihtibu semkopibâ. — „Now." sino, ka Krimâ un zitos Melnàs juhras krastu apgabalos schaî gadâ ismehginaschot kopt kokwilnas stahdu.

Tifisê, 3. majâ. Galwenais winnests pee pehdejà premiju islosejuma esot, kà teek apgalwots, kritis kahdai schejeenes Schihdu tirdsneezibas sabeedribai.

Karalautschôs, 14. (2.) majâ. Wahzu keisars ar keisareeni schodeen pulksten 9 preeksch pusdeenas atbrauza sche.

Româ, 14. (2.) majâ. Krispi wakar deputatu namâ tureja runu, kurâ isskaidroja, ka Italijas politika isejot us meeru un ka us Italijas karaspehka paleelinaschanu jaw 1881. gadâ eesahkts domat un tapehz naw notikuse weenigi pehz sabeedroto walstju prahta. Italeeschu Afrikas koloniju tahlaka isplatischana ne-esot nodomata.

Ihpaschneeks un isdewejs: Ernst Plates.
Atbildoschais redaktors: Dr. phil. Arnold Plates.

Дозволено цензурою. — Рига, 4 мая 1890 г.

Lihds 3. majam 1890. g. pee Rigas atnahkuschi 339 kugi un isgahjuschi 391 kugi.

Sludinajumi.

Skultes pagasta walde
isdos jaunas pases scha pagasta peederigeem Rigâ dsihwodameem lozekleem 11. un 12. majâ sch. g., storp pulksten 9 no rihta lihds 6 pehz pusdeenas, **Nires mahjweetâ.** — Familijas sastahws lihds ar wezumu ja-usrahda.
Nr. 759. **Pagasta walde.**

Pasudis jauns zilweks, **Mikels Grunde** (no Doles), widesa auguma, gehrbees pelekos swahrkos, galwâ melna zepure ar sihda oderi, gari swejneeku sahbaki kahjâs. 11. aprilî gribejis pa dselszelu braukt uf Jelgawu, bet naw wairs mahjàs pahrnahzis. — Ja kam gaditos kahdas sinas par pasudusho sanemt, tad teek luhgts, to **Doles mahzitajam** pasinot 1

J. Stamm,
sobu-ahrsts,
Wehweru eelâ Nr. 1.
Runajamas stundas no pulkst. 10 lihds 1 pusd. un no pulkst. 2 lihds 4 pehz pusd.
Swehtdeenâs un augstakàs swehtku-deenâs no pulkst. 10—12 d.

Poliklinika,
preeksch ahdas un lihposchahm slimibahm, bez padomus un patstahwigas gultas, Schkuhnu eelâ Nr. 14, 2 trepes augschâ.
Runas stundas katrâ deenâ no pulksten 1—3 pehz pusdeenas un no 7—9 wakarâ.
Dr. Simonsons.

Azu-ahrsts Dr. L. Blumenthals
peenem azu slimneekus katru deenu no plkst. 9—12 preeksch pusdeenas un no plkst. 4—6 pehz pusd. Paulutschi eelâ Nr. 19, pee Wehrmana dahrsa.

Zilweks,
kursch saprot weenkahrschu galdneeka darbu, war peeteikties Suworow eelâ Nr 109, pee Jürgens.

Senakajâ Olaines pastes stazijâ teek
jaunpeena gowis
un labas sugas bullis pahrdots. Tuwakas sinas turpat.

Bilderlinos
teek mekletas diwas seewas, kuras pa wasaras mehnescheem maisi isnesa. 1
Tuwakas sinas pee **E. Bulkowsky.**

Namkawas muischâ teek leetotas
wilnas-kahrschanas maschinas
pahrdotas. Tuwakas sinas pee weetejas muischas waldes. 1

Wilnas kahrschanas maschines, dsirnawu akmeni (Johnsdorf) un wadmalas welschanas eetaise tiks 18. majâ sch. g. Bersementes dsirnawàs (pee Doles) wairaksolischanâ pahrdotas.

Asteres muischâ
ir arweenu
kaulu-milti
2 dabujami.

Manâ grahmatu un bilschu drukatawâ, burtu leetuwê un Latweeschu grahmatu pahrdotawâ Rigâ, pee Petera basnizas, dabujama schahda grahmata:
Pilniga
Rehkinaschanas mahksla
sadsihwei.
Tahdeem, kas mahza un mahzàs rehkinat,
sarakstijis
Laubes Indrikis.
Maksa 65 kap.
Ernst Plates.

Donatus Fischer
jaunatwehrtà
modes-pretschu magasine,
Nr. 10, Kauf-eelâ Nr. 10,
peedahwà
saules sargus, lentes, schpizes
u. t. t.
Leelakà iswehle. — Lehtakàs zenas.

Teek pahrdota muischa.
Baltijas gubernu eedsihwotajeem, kuri mekle Eeksch-Kreewijâ semi preeksch nomeschanàs, teek likta preekschâ reti deriga leeta: eemantot kahdas 1600 desetinas semes, kas ir dsiła melnseme, par daļai jaunseme ar meschu un upi, itin tuwu pee Ufas pilsehtas, ar twaikonu peestahschanàs weetu, 17 werstes no dselszeła stazijas. Kas wehletos dabut sihkakas sinas, teem tiks peesuhtita kopija no schahs muischas speziala apraksta, kas isdarits no Semes-bankas agenta, no kura katrs warès pahrleezinatees par muischas wispahrigeem labumeem un par pirkschanas nolihgumu derigumu. Jaraksta sem schahdas adreses: Въ г. Кашинъ, Тверской губ. Его Превосходительству Леониду Ивановичу Навроцкому.

Pahrdodamàs muischas sihkaks apraksts:
Muischa atrodàs Ufas gubernâ un aprinkî, Sofarowskas pagastâ, tà sauzamais „Aminewskas hutors", kurai 1600 desetinu semes, no kuras ir:

aramas semes	720	desetinu.
stepju semes	218	„
plawu	320	„
mescha	320	„
ganibas, zeli un upe eenem	22	„
kopâ	1600	desetinu.

Muischas weeta: 47 werstes no Ufas pilsehtas, 30 werstes no Belas upes, 2 werstes no Kaschkalami Kasanas pastes leelzeła stazijas un 17 werstes no Samaras-Ufas dselszeła stazijas. Wisapkahrt atrodàs Kreewu un Baschkiru nometnes.

Zaur muischu eet zaur leelzelsch, telegrafs un Ufas upe, us kuras war buhwet dsirnawas.

Seme sastahw no dsilas melnsemes un ir loti laba, diwdesmitgadu wezs lolu meschs, kuram schini meschu truhkumigâ apgabalâ ir ihpaschi leela wehrtiba.

Muischâ atrodàs neleels hutors.

Schai muischai ir sastahdits sihts un loti dahrgi maksajoschs plans lihds ar semes gabalu smalku aprakstu.

Zena par semi 35 rbl. no desetinas.

Kas wehletos muischu apskatit, tee war greestees pee hutorâ dsihwojoscha Fabrizius kunga.

Muischas ihpaschneeka adrese: Его Превосходительству Леониду Ивановичу Навроцкому въ г. Кашинъ, Тверск. губ.

25 **J. Lotto,**
leelâ Jannâ eelâ Nr. 24, Daugawas malas tuwumâ.
Peedahwaju sawàm zeenijamàm kundèm:
muschu sahles, lopeem.
Ar schahm sahlèm, kas tikai weenas kapeikas wehrtibâ, kad kustonus apsmehrè, tad winas us 2 nedeļu laiku no pehdejeem attur muschas un dundurus. Tapat kad apsmehrè stallu durwis un logu slenges, — muschas teek aisdsihtas.
Tahlak peedahwaju **wiksi** ar waselinu taisitu, kura sahbakeem bez sulsdeschu isskatu, ahdu dara mihlstu un pehdeja nelad neluhst.

Pasinojums
iskaptu leetotajeem.
Kà agrakôs, tà ari schini gadâ, apakschâ parakstijuschais sawedis un peedahwâ par lehtàm, bet zeeli noteiktàm zenàm
ihstas Steiermarkas iskaptis,
wisôs garumôs un ar tahdàm sihmèm, ar kahdàm sihmetàs iskaptes israhdijuschas par wislabakajàm, kà ari **ihstus** Schwabu un labakos Batawijas **strihkus, Amerikas strihkejamos akmenus** un labakàs Anglu **zirpes,** garas Westfahles **labibas** un ihstas **kruhmu iskaptis,** kà ari rihkus iskaptu kapinaschanai.
Johannes Mitschke,
tehranda pretschu un eerotschu nogulditawa.
2

A. Bergwitzs,
agrak
K. Gley un beedris,
zigaru un tabakas fabrikants
Rigâ,
Kungu eelâ Nr. 1, Kamarina namâ
Peedahwà wisadas sortes **zigarus,** kà ari **tabaku,** un ihpaschi
krodsineekeem:

100 zigarus,	pa 2	pakatus,	par	95	kap.
100 „	„ 2	„	„ 1 rbl.	—	„
100 „	„ 2	„	„ 1 „	90	„
100 „	„ 2	„	„ 2 „	—	„
100 „	„ 2	„	„ 2 „	50	„
100 „	„ 2	„	„ 3 „	—	„

Katru deenu swaigu
pehrtu-, Kuba-, Mokka-
un
Jawa-kafiju
peedahwà
William Jenisch,
Schkuhnu eelâ Nr. 15.

Anglijas kokwilnu, linu un wilnainu auschanas dsiju magasine, kemikaliju, pehrwju, apteekeru pretschu un smarschoschu sahlu (parfimeriju) noliktawa,
sem andeles wahrda
„pee Siwes,"
Kalku eelâ Nr. **38**, pee rahtuscha.
Saweem zeen. pirzejeem zaur scho pasinoju, ka es, dibinajotees us saweem ilggadigeem peedsihwojumeem, sawu weikalu **„pee Siwes"** esmu papildinajis un paleelinajis un peedahwaju leelâ iswehlê nupat dabutas **kokwilnas, linu** un **wilnainas dsijas** preeksch **auschanas** un **adischanas** pa **fabrikas zenàm.**
Gatawus, pilnigi leetojamus, bet is modes nahkuschus **raibus deedsinus,** pahrdodu pa **zeeti nosazitu zenu** no **20 kap. mahrzinà.**
Tahlak eewehlu saweem weikala draugeem it ihpaschi sawu **modes magasini,** kurâ tee arweenu leelâ iswehlê **labus wilna** un **puswilna stoffus,** kà ari **sihda** un **wilnas lakatus, schales** un **stoffus** preeksch **kaschoku pahrwelkeem** atradis, kà ari **drapu, triko, tuhku, wadmalu** un **puswadmalu.** It ihpaschi leelâ iswehlê:
audekli no 10 kap. olekti sahkot.
Mana pasihstamà noguldítawa no **apteekeru, kihmiskàm,** kà ari **pehrwju-prezèm, smarschoschàm sahlèm** (parfimerijàm) un **isgresnoschanàs** (kosmetiskàm) **prezèm** ir arweenu ar **labakeem Anglijas, Franzijas, Wahzijas** un **Kreewijas laboratoriju** un **fabriku isstrahdajumeem apgahdata.**
1 **P. M. Potapows.**

Georg Schmidta
pulksteņu pahrdotawa
Rigâ, Wehweru-eelâ Nr. 15,
peedahwà leelâ iswehlê par loti lehtahm zenahm selta, sudraba un nikela kabatas, galda, seenas un modinatajus
pulksteņus,
labi nowilktus un pareisi reguletus. Pulksteņu
kehdes
no wiseem metaleem. aprozes brosches u. t. t.
Reparaturas pee pulksteneem ar schweizmaterialu isdara us galwoschanu un par lehtakajahm zenahm.

Печатать разрѣшается. Рига, 4 мая 1890 г. № 2079. Рижскій Полицеймейстеръ Власовскій. — Drukats un dabujams pee bilschu- un grahmatu-drukataja un burtu-lehjeja Ernst Plates, Rigâ, pee Petera basnizas.